

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks 5.50.

DONDERDAG 5 JULIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau 'De Grondwet.'

Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels. 1.00.
 Voor elken regel meer. 0.15.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.
 Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
 worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
 recht daaronder begrepen.

In de *Amsterdamsche Courant* van heden lezen wij
 het volgende ingezonden (P) stuk:

Uit een in het *Goudsch Kronijkske* van 1 dezer voorkomenden
 brief van de hh. J. Belinfante en M. Vas Dias, blijkt, dat het
 eensluidend verslag van de handelingen der Kamers, hetwelk
 deze beide heeren met de meest mogelijke onpartijdigheid sedert
 jaren aan meest alle nederlandsche dagbladen geven, door som-
 mige dier dagbladen en bepaaldelijk door de *Grondwet* meestal
 "verkort" of "bewerkt" wordt.

Dat menig dagblad, door de beperkende bepalingen der zegel-
 wet, somwijlen verhinderd wordt de verslagen omtrent het ver-
 handelde in de Kamers zóó uitvoerig mede te deelen als wen-
 schelijk ware, is natuurlijk. Maar het is misschien niet te onpas-
 dat de aandacht gevestigd wordt op de "bewerking", welke het
 onpartijdig verslag der hh. Belinfante en Vas Dias in sommige
 bladen ondergaan moet, oer het ter kennis van een goedgeloo-
 stig publiek wordt gebracht, dat meent in het opgedischt *résumé*
 blind vertrouwen te kunnen stellen.

De onbeschaamdheid van de *Amsterdamsche Courant*,
 om een dergelijk stuk te plaatsen, is inderdaad voor-
 beeldeloos.

Vóór eerst, wanneer de A. C. den brief der heeren
 BELINFANTE en DIAS had gelezen: zij had kunnen ont-
 waren, dat die heeren, boosaardig aangevallen door het
 "Kronijkske", niet enkel van "de Grondwet", maar
 zonder eenige uitzondering van alle dagbladen hebben
 gesproken. Dat is zoo waar, dat wij na lezing van
 dien brief, die enkel de waarheid bevat, het niet
 noodig achten, om daarop te antwoorden, waar het
 alle dagbladen zonder onderscheid heeft gegolden.

Ten tweede is er geen dagblad in geheel Nederland
 — met uitzondering van de *N. R. Ct.*, die door hare
 groote kolommen in staat is, om het verslag meestal
 in zijn geheel te geven — dat zóó uitvoerig en zóó
 onpartijdig als wij de verslagen van de zittingen der
 Kamers mededeelen. Wanneer het *Handelsblad* ze steeds
 aanmerkelijk verkort; wanneer de *Haarlemsche Courant*,
 hoe fijn ook ingekleed, er een zeer partijdig overzicht
 van maakt; wanneer de *Tijd* van het verslag een over-
 zicht levert, doorylochten van eigen beschouwingen: wij
 plaatsen de verslagen meestal zoo als de heeren BELIN-
 FANTE en DIAS die geven, en wij verkorten alleen dán,
 wanneer de uitgebreidheid van het verslag, in verband
 met de beperkte ruimte van ons blad, zulks gebiedt,
 of bewerken zelven het slot der zitting, wanneer deze
 zóó lang duurt, dat het verslag der genoemde heeren
 niet tijdig genoeg kan gereed zijn, om nog opgenomen
 te worden in ons blad van denzelfden dag, waarvan
 de meeste exemplaren reeds ten 7 ure op de post moe-
 ten bezorgd zijn. Maar ook dán, wanneer wij zelven
 het slot der zitting bewerken, dagen wij de *Amster-
 damsche Ct.* of wie anders ook uit, ons aan te
 toonen, dat de inhoud van dat gedeelte van het ver-
 slag niet is overeenkomstig de waarheid.

Eindelijk is, in de derde plaats, de onbeschaamd-
 heid van de *Amsterdamsche Ct.* groot, wanneer men
 overweegt, dat juist zij het is, die op de ellendigste
 en op de meest partijdige wijs van alle overige dag-
 bladen, het verslag der heeren B. en D. mishandelt;
 want van de meest gewigtige discussiën geeft zij meestal
 slechts weinige regels; zij neemt bijna nooit ééne rede-
 voering op van de leden der constitutionele partij;
 maar wijdt kolommen of bijvoegsels aan een speech
 van de *Amsterdamsche afgevaardigden* of van de Mi-
 nisters, zonder dat hare lezers ooit in de gelegenheid
 gesteld worden de repliek te vernemen.

De *Amsterdamsche Courant* moge zich sohamen, dat
 ze een aanval opneemt tegen ons, die al onze krachten
 inspannen, om steeds den eigen dag een zoo uitvoerig
 mogelijk verslag te leveren, terwijl zij het is, die van
 de domste partijdigheid en de meest schaamteloze ver-
 minking der Kamerverslagen dagelijks de meest stuitende
 bewijzen levert.

Men is van eene zekere zijde gewoon, de stellingen
 der constitutionele partij met betrekking tot de begin-
 selen van belastingheffing te misvormen en, waar het
 hare toepassing geldt, te misbruiken. Zoo was het ook
 met de beteekenis, die gegeven werd aan het staat-
 huishoudkundig beginsel van *vrijmaking van den arbeid*.
 De heer THORBECKE bleef niet in gebreke dat beginsel
 in zijne zuiverheid, eenvoudigheid en heilzame strek-
 king te releveren:

"Ik heb den afgevaardigde uit Amsterdam (den heer Baud)
 hooren zeggen, dat alle klassen van de maatschappij, ieder naar
 de mate van haar vermogen, in de staatslasten moeten bijdragen.
 Hij heeft zich beroepen op Léon Faucher, volgens wien hetgeen
 de schatkist kon vorderen een prélevement was op het disponibel
 gedeelte van het inkomen. Ik onderstel dat Léon Faucher, dat
 zeggende, niet gedooeld heeft op het inkomen, bestemd om de
 nijverheid te voeden, om kapitaal te zijn en als zoodanig nieuwe
 goederen voort te brengen of in arbeidsloon te worden besteed.
 Denklijk meende Faucher dat gedeelte van het inkomen, dat
 bestemd is tot niet-reproductieve vertering. En dan sluit ik mij
 aan die stelling volkomen aan, maar dan ligt daarin de beves-
 tiging van mijn gevoelen, dat *geene belastingen behooren te
 worden gelegd, of — want men kan niet op eens de misbruiken
 van vroegere tijden doen ophouden — niet langer behooren te
 blijven drukken dan onvermijdelijk is op dat gedeelte van het
 inkomen, dat als kapitaal of arbeidsloon moet dienen.*"

"De afgevaardigde heeft als stelsel van sommige leden van deze
 Vergadering, die dat voorstel in hunne bescherming nemen,
vrijmaking van den arbeid genoemd. Het is mij voorgekomen,
 dat het woord *vrijmaking* van den arbeid, emancipatie, zoo al
 niet schrik, dan toch eenige huivering bij dien afgevaardigde
 heeft te weeg gebracht. Maar van *vrijmaking* van arbeid, in den
 zin, waarin de geachte afgevaardigde de uitdrukking heeft gebe-
 zigd, is hier geen sprake. Hier is enkel sprake van *vrijmaking
 van den arbeid van de belemmering*, welke belastingwetten
 daaraan opleggen."

Deze eenvoudige en gezonde toelichting wordt door
 den heer J. B. bestempeld als "nonsensical" redene-
 ringen.

Wat moeten wij denken van uitdrukkingen als de
 volgende, die de heer J. B. in de *Nieuwsbode* doet?

"Misschien wordt ons de taak (der beoordeeling van de ver-
 schillende redevoeringen over de afschaffing van den accijns op
 het gemaal) gemakkelijker gemaakt, wanneer we nog heenstappen
 over allerlei theoriën, als: *vrijmaking van den arbeid* en *ver-
 hooging van dagloonen te wachten uit verminderde broodprijzen*.

"De degelijke waardering en beoordeeling van den voorgestel-
 den maatregel vordert niets hoognaamd met die *nonsensical*
 bespiegelingen."

Ei, wat de heer J. B. niet begrijpt of buiten het
 bereik van zijne studiën valt, is dus onzin?

Wij passen op dien schrijver geheel toe, wat hij
 later zelf verklaart:

"Wanneer hij die zaak niet begrijpt, voegt het dan aan hen,
 die 's lands belang behooren te behartigen en het beter inzien,
 aan die kortzigtigheid toe te geven?"

Onzin is het dus ook, wat de heer THORBECKE in
 de zitting van 11 Junij betoogde:

"Ik vraag de aanneming van dit voorstel niet alleen in het
 belang van de arbeidende klasse, maar in dat van de geheele
 maatschappij. Ik zou mij kunnen vergenoegen te zeggen, dat het
 een aan het ander is verbonden. De arbeidende klasse is de tal-
 rijkste klasse; zij is de grondslag der maatschappij. Hetgeen
 den welstand van die klasse vermeerderd, is vermeerdering van
 de welvaart van het geheel; een gedrukte toestand dier klasse is eene
 ziekte der gansche maatschappij."

"De gesteldheid dier klasse hangt in de eerste plaats van het
 werkloos af. Gelijk ik mij zou verzetten tegen eiken maatregel
 van staatswege om het loon te verhoogen, evenzeer verlang ik,
 dat van staatswege niets geschiedde, ten gevolge waarvan het
 loon worde besnoeid. Een blijvend hoog arbeidsloon is een teken
 van voorspoed en bloeiende nijverheid. Of zou een hoog loon,
 omdat zij de voortbrenging duurder maakt, schadelijk zijn? Men
 gelieve daartegen te bedenken, dat een hoog loon doorgaans met
 een lagen stand der reute van het kapitaal gepaard is. Maar het
 heeft nog veel grootere gevolgen. Onder een hoog loon versta
 ik dat, waarbij de nijvere arbeider zich wel bevindt, waarvoor

hij, welk ook het geldcijfer zij, veel kan koopen. Daarbij za
 het verbruiken van goederen onder die talrijkste klasse onzer
 maatschappij toenemen, en alzoo de markt voor de voortbren-
 gende nijverheid in het oneindige worden uitgebreid; eene markt,
 Mijneheer de Voorzitter, voor niet minder ontwikkeling vatbaar,
 dan het verkeer met de transatlantische gewesten.

"Ik wensch hoognaamd geene bevoordeeling van de arbeidende
 klasse ten koste van de andere; maar ben overtuigd, dat deze
 met gene één belang hebben. De stoffelijke bloei aller klassen
 hangt van *toenemende* voortbrenging van goederen af. Houd dus
 die toeneming niet tegen door zoodanige belastingen, welke ka-
 pitaal en arbeid beperken. Ik zeg *stoffelijke bloei*, Mijneheer de
 Voorzitter, en niemand ziet voorbij, hoezeer van dien bloei
 wederom de vrijheid van den geest en de *zedelijke vorming*
 afhangen, zoodat men deze eerst mag verwachten, wanter aan
 die stoffelijke voorwaarde is voldaan.

"Accijnsen, als die waarvan nu sprake is (ik voer geenszins
 tegen alle accijnsen oorlog), beperken kapitaal en arbeid op
 tweërlei wijs; door ontneming van tijd en vrijheid zoowel als
 van geld; het eerste verlies soms nog veel nadeeliger, dan het
 laatste. Men heffe de accijnsen bij den oorsprong of op eene
 andere wijze; in het eene geval zal de bewerking belemmerd,
 en de fabriekant gedwongen worden om slechter en duurder waar
 te leveren; in het tweede geval zal het verkeer, de overgang
 van de eene hand in de andere worden gehinderd.

"Wij hebben in den loop dezer discussie dikwijls vroegere
 tijden, glorieijke tijden van dit land hardacht gezien. Ik
 wenschte, dat zij, die ijverig zijn geweest in het oproepen dier
 herinneringen, zich ook eens het vertoog van 1751 hadden
 voorgelegd; het vertoog, dat op aanvraag van Prins Willem IV
 tot stand gekomen, door hen aan de Hoogmogende Vergadering
 is gezonden. Dat vertoog is — zoo als van dien tijd niet anders
 te wachten was — op de beginselen van het zoogenaamd mer-
 cantieel stelsel gegrond, maar de stellers zien geenszins voorbij,
 dat het kapitaal de nijverheid verlaat en de vreemde fondsen
 zoekt, "van wege de hooge lasten." Zij noemen het een achter-
 nitgang waartegen zij vroegere, betere tijden, over stellen. En,
 Mijneheer de Voorzitter, wanneer men wilde beweren dat wij
 die achteruitgang te boven zijn, ik geloof wij zouden tegen
 ons beter weten spreken, want ook nu nog zoeken onze kapi-
 talen, de publieke schuldbrieven, en verwijderen zich van de
 nijverheid."

Wil de heer J. B. beweren, dat ook dit tot de non-
 sensical bespiegelingen behoort?

Hoogst opmerkelijk is de verwarring, waarin de heer
 J. B. geraakt is in de toepassing van zijne eigene
 theoriën en zijne roekeloze verheffing van het accijns-
 stelsel, nu het de verhooging geldt van den accijns
 op de suiker.

Lees de *Nieuwsbode* van 13 Junij, waarin hij schrijft:

"Zonder naauwkeurig met de zaak bekend te zijn, en zelfs
 de mogelijkheid aannemende van het onschadelijke der voorge-
 stelde verhooging, achten wij evenwel den suiker-accijns eene
questio sui generis te zijn, waarin eene *aanmerkelijke compen-
 satie van verschillende groote belangen* niet mag uit het oog
 verloren worden."

Wij zouden wel durven vragen, of het zich laat ver-
 dedigen dit eene *questio sui generis* te noemen en den
 suikeraccijns van allen invloed der theoriën, die wij
 zoo van tijd tot tijd ontwikkeld zagen, te isoleren, alsof
 niet in elk geval groote belangen bij elke accijnsheffing
 in verband staan?

"Wij kunnen dus hierop niets anders zeggen dan:
 "weest, in Gods naam, voorzigtig; want gij zoudt veel
 meer kunnen verliezen, dan gij meent te zullen win-
 nen."

Men schijnt aan deze zaak oneindig meer gewigt te
 hechten dan aan elke andere accijnsheffing, omdat op
 zulk eene ernstige wijze tot voorzigtigheid wordt aang-
 gemaand. Zou het niet noodig zijn om, zoo dikwerf
 men tot het leggen van lasten op de Natie overgaat,
 naauwgezet en gemoedelijk te onderzoeken, of men
 zedelijk en stoffelijk niet meer verliest, dan men meent
 te zullen winnen?

"De voorstanders van de verhooging zijn welligt niet
 geheel vrij van zekere wangunst omtrent de raffina-
 deurs."

In waarheid, deze zinsnede doet onderstellen, dat
 men te regt bij het heffen van accijnsen schijnt acht
 te geven op het voor- of nadeel, dat de fabrieken

daarbij lijden kunnen; of ook wel, wat zeker afkeurenswaardig is, zich door eene zekere mate van sympathie of antipathie laat beheerschen.

Nog meer. Men erkent, dat in dien zelfden weg de industrie, de scheepvaart en de handel, de indirecte voordeelen der schatkist, kunnen worden op het spel gezet.

Maar de heer J. B. zegt: 'tis een *questio sui generis*. Daarmede laat zich de inconsequentie bedekken!

Niet onbelangrijk was het beknópt overzicht, dat de heer GEYERS VAN ENDEGEEST, in de zitting van den 26 Junij gaf, betreffende de uitkomsten der droogmaking van het Haarlemmermeer:

Men moet zich herinneren, dat in 1839 voor die groote onderneming door eene andere kort daarop ontbonden Commissie eene begroting was opgemaakt van f 8,355,000; dat er toen echter door de Regering maar gevraagd is 8 millioen, welligt omdat zij gedacht heeft, dat die som er wel af kon, of om de zaak wat smakelijker te maken. Voor die acht millioen moest intusschen niet droog gemaakt worden het Spieringmeer, groot 1400 bunders. Tijdens de discussie in 1839 is echter bepaald, dat ook dit Spieringmeer bij de droog te maken gronden gevoegd zou worden.

En dus heeft onze Commissie voor f 355,000 minder 1400 bunders meer moeten omringen en droogmaken. Er zijn verder geweest bijkomende uitgaven, waarop men nooit bij de oorspronkelijke begroting gerekend had, voor fortificatie-werken f 275,000, voor een stoomgemaal te Halfweg f 160,000, voor het stoomgemaal op den IJssel f 200,000; en er is geweest eene vertraging, die niemand kon voorzien, van zes jaren, met zijn nasleep van onderhoud en kosten van personeel, waarvan de omstandigheden meer breedvoerig zijn omschreven in het tweede gedeelte van mijn werk op pag. 145. Niettemin zullen al de werken en uitgaven der onderneming, met inbegrip van de nu extra gevraagde som van f 220,000, behalve de renten der genegotieerde 8 millioen slechts bedragen f 9,101,344. Die uitgaaf zal de schatkist geleden hebben, wanneer al de toegestane gelden zullen zijn verbruikt.

Welke baten geeft de onderneming tegenover die uitgaaf? Wanneer ik naga de som, welke de landerijen tot nu toe naar den algemeenen middenprijs van f 476 per bunder hebben opgeleverd, te weten f 7,308,200, en daarbij voeg de som, die de gronden eerstdaags te verkoopen, naar dienzelfden middenprijs, zullen opbrengen, dan heb ik aan verkoop van 16,800 bunders land reeds f 7,996,800; voeg daarbij de opbrengst van het gedeelte der 32 bunders, tot het stichten van twee dorpen in den polder onverkocht gehouden, dat niet voor straten en pleinen moet dienen, maar voor bouwing van huizen, tegen 30 cents de vierkante el, dan krijgt men nog f 70,000.

Hierbij komt nog de latere opbrengst van 42 bunders zandgronden bij den Cruquins, welke vooreerst onverkocht zullen blijven, tegen de matige waarde van f 350 per bunder, f 14,700. Dit geeft aan opbrengst van 16874 bunders grond f 8,081,500.

Hierbij is te voegen de opbrengst van het zoogenaamd *fonds van onderstand*, meerendeels door de provincien Zuid- en Noord-Holland als bijdrage gegeven, verder vermeerderd met de opbrengst van grasverpachtingen en interesten van belegd kapitaal, welk fonds in de schatkist is gestort met ultimo 1853 tot een zuiver bedrag van 932,236.

Baten van 1854, aan grasverpachtingen en f 7 per bunder voor kosten van drooghouding der toen verkochte gronden 61,647.

Baten van 1855 voor hetzelfde 87,461.

Alzoo zijn de gezamenlijke baten . . . f 9,162,844. of ruim de uitgaaf daareven gemeld. De uitkomst zal derhalve hoogstwaarschijnlijk zijn, dat de onderneming niet alleen hare eigene kosten goedge maakt, maar nog een overschot opgeleverd zal hebben, altoos de interesten daargelaten van het genegotieerd kapitaal van f 8,000,000, welke interesten wegens de aflossing van dat kapitaal, niet meer loopende zijn, maar te zamen, indien ik mij niet bedrieg, 3½ millioen hebben bedragen. Voor die 3½ millioen zal men zich van eenen gevaarlijken vijand hebben ontdaan en voor altijd al de directe en indirecte voordeelen hebben verworven aan zoodanige onderneming verbonden.

Uit het Verslag der Commissie, belast met het onderzoek van het verslag van het beheer en den staat der Koloniën over 1853, wat de West-Indiën en de

Kust van Guinea betreft, waarmede de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich weder met eenparige stemmen heeft vereenigd, blijkt op nieuw de hooge mate van belangstelling, welke aan den toestand der slaven wordt gewijd:

„De Commissie zoekt, bij het inzien der verslagen, terstond naar mededeelingen, die hare zoo natuurlijke en zoo wettige belangstelling in het lot der slaven zouden kunnen bevredigen.

„De toestand der slavenbevolking moet, naar de meening der Commissie, de hoofdtroep zijn van een verslag over de West-Indiën, vooral in deze dagen. Aan dat vereischte voldoet het Ingezonden Verslag, naar het oordeel der Commissie, niet. Te vergeefs zoekt zij naar mededeelingen, die den inwendigen toestand der slavenbevolking nader deden kennen, die zich niet bepaalden bij globale opgaven of bij niet toegelichte assertiën. Ten einde hare meening duidelijk te doen uitkomen, zal de Commissie de eer hebben enkele punten aan te stippen. Zoo zou zij bijv. verlangd hebben eene opgave van de verdeling der slavenmagt over de onderscheidene plantagiën, gelijk men ze vindt in den Surinaamschen Almanak, met aanduiding van het aantal akkers, der producten, der eigenaren, der directeuren, der administrateurs. Wel vindt men op bladz. 12 van het Verslag eene opgave van het getal plantagiën en gronden van elke divisie, met de hoeveelheid der producten, en op bladz. 13 de geldswaarde der producten; maar de verhouding dier productie tot de werkkraft, die daartoe is aangewend en die een oordeel zou kunnen doen vellen over hetgeen men van den slaaf vergt, kan niet worden opgemaakt.

„Naar de meening der Commissie zou het ter beoordeeling van de behandeling der slaven hoogst wenschelijk zijn inlichting te bekomen omtrent de behoorlijke of niet behoorlijke toepassing der reglementen. Zij zou de gronden wenschen te kennen, waarop het gunstige bericht der Regering omtrent den godsdienstzin der slaven rust en tevens de vruchten van het onderwijs, zoo het vruchten draagt, of de onvruchtbaarheid toelicht. Zij zou het ter nadere opheldering van den toestand der slaven belangrijk achten het getal te kennen der slaven, die gestraft zijn; der meesters, die het reglement overtraden; de middelen, die ter bewaking of ter teregtbrenging zijn aangewend; de wijze, waarop de opgegeven 211 slaven zijn teruggekeerd, hetzij uit eigen wil, hetzij door de aangewende vervolging; de straffen, die na terugkeering zijn toegepast.

„De Commissie meent haar verlangen niet te ver uit te strekken; maar op de eenvoudige vraag: hoe is de toestand der slaven in de Nederlandsche West-Indische bezittingen? meent zij, dat meer volledig moet kunnen worden geantwoord, dan in het Verslag der Regering is geschied.

Volgens het Regerings-antwoord op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs, betreffende de verhooging der begroting van het Departement van Binnenlandsche Zaken voor 1855, was de stand van het regtsgeding tusschen de gemeente Leiden en den Staat over den eigendom van het Haarlemmermeer, als volgt:

„Nadat die zaak bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Amsterdam in het voordeel van den Staat was beslist, heeft men van de zijde van de gemeente Leiden het uiterste tijdstip afgewacht, om in hooger beroep te komen. Had men zich toen dadelijk van schrifturen, van grieven of bezwaren bediend, dan zou de zaak vóór de nu aanstaande vacantie in appèl hebben kunnen beslist worden, maar men heeft daarmede gedraald, niettegenstaande herhaalde aansporing van de zijde der practijns van den Staat. Het zal nu eerst na de vacantie zijn, dat de zaak vervolgd, en zoo men hoopt spoedig bepleit zal kunnen worden.

Verslag

over den toestand der provincie Zuid-Holland, over 1854.

(Vervolg en slot.)

Hoofdstuk XIII. — Landbouw. — Het afgelopen jaar is over het algemeen door een goeden oogst en hooge prijzen van de meeste voortbrengselen van den landbouw zeer voordelig geweest; doch tegenover die hoogere waarde stonden ook hoogere prijzen voor al het benodigde in den landbouw en verhoogde arbeidsloonen enz., gepaard met eene buitengewone steeds stijgende huurwaarde. Het jaar 1854 is niettemin, met opzigt tot den landbouw, voor deze provincie zeer gunstig te noemen. Ten aanzien van het rundvee wordt vooruitgang opgemerkt, zoo in aantal en qualiteit, als in lust tot aanlokking van jong vee. Deze verbetering is voornamelijk aan de belangrijke uitvoer naar buiten, toe te schrijven, waardoor de prijzen

van levend en geslagt vee zeer hoog zijn geweest, en in sommige streken eene nooit gekende hoogte hebben bereikt. Terwijl over andere ziekten niet te klagen viel, bleef de longziekte op vele plaatsen nog heerschen. De vetweidery zoowel als het weiden van jong vee, is zeer gunstig geslaagd. Boter leverde over het algemeen eene bevredigende opbrengst. Kaas werd over het algemeen veel gemaakt en voor goede prijzen afgeleverd. De teelt en mesting der varkens heeft zeer verschillende uitkomsten gegeven. De Hollandsche maatschappij van landbouw, opgericht in 1847, wier werking zich uitstrekt over de provincien Zuid- en Noordholland, teit in dit gewest thans 18 afdelingen. Die maatschappij heeft weder uitbreiding ondergaan, zijnde het getal leden in 1854 met 185 vermeerderd, zoodat het bedroeg 3584. De door die maatschappij gehouden tentoonstellingen hebben over het algemeen ten volle aan de verwachting beantwoord.

Hoofdstuk XIV. — Verveening, Jagt en Visscherij. — Over het algemeen was de staat van het jagtveld, gedurende het jaar 1854, gunstig. In den loop van het jaar 1854 beliep het aantal akten, tot uitoefening der verschillende jagtbedrijven verleend, 725 stuks. Blijkens de ontvangsten opgaven is aan de hoofden der gemeentebesturen gedurende het jaar 1854, binnen deze provincie 5149 stuks schadelijk gedierde vertoond, waarvoor, op grond van art. 30 der wet van den 6 Maart 1852 (*Staatsblad no. 47*) premien werden toegekend tot een bedrag van f 1546,80. De staat der visscherij in de binnenwateren was in het laatst afgelopen jaar ongunstig. Gedurende het jaar 1854 werden tot de uitoefening der visscherij 2664 akten verleend. De groote of zoutharingvisscherij is in het afgelopen jaar uitgeoefend door 81 schepen. In den voorzomer liet zich de visscherij ongunstig aanzien. Gedurende de maand September kwam echter daarin zulk een gunstige verandering, dat aan het einde dier maand reeds meer dan op hetzelfde tijdstip van 1853 was aangevoerd, en door aanhoudend gunstige vangsten is dan ook slechts 170 last minder aangebragt dan ten vorigen jare, hetgeen, in aanmerking genomen dat daartoe 11 schepen minder zijn gebezigd, zeer gunstig is te noemen. De aanbrengst heeft in Zuidholland bestaan uit 1756 lasten. Van de versche of steurharingvisscherij is aangebragt een getal van 16,477,000 stuks haring, waarvan de prijs dooreen bedroeg f 15 per 1000 stuks.

Hoofdstuk XV. — Ambachts- en fabrieksnijverheid. — Gedep. Staten verklaren dat de in deze provincie bestaande Kamers van Koophandel en fabrieken te Rotterdam, Dordrecht, 's Gravenhage, Leiden, Schiedam, Gouda, Delft, Gorinchem en Delfshaven ten volle aan het doel van hare instelling beantwoorden, en dat zij zich, zooveel mogelijk beijveren, om de belangen van den handel en het fabriekwezen te bevorderen. Voor zooveel de verslagen dier Kamers en der gemeentebesturen Gedep. Staten hiertoe in staat hebben gesteld, deelen zij eene opgave mede van de voornaamste fabrieken en haren toestand in de gemeente Leiden, Gouda, Rotterdam, Schiedam, Delfshaven, Dordrecht, 's Gravenhage, Delft enz. De kleinere industrieën, ambachten en bedrijven in dit gewest, hebben met het drukke handelsverkeer in vooruitgang gelijken tred gehouden. Het aantal stoomwerktuigen, in 1854 in gebruik geweest, bedroeg 138, gezamenlijk van 1898 paardenkrachten, terwijl hiertoe 134 ketels werden gebezigd. Voor zoover bekend is, bedraagt het getal arbeiders in de onderscheidene fabrieken 17,183.

Hoofdstuk XVI. — Handel en Scheepvaart. — Volgens het rapport der kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam, het voornaamste orgaan van den handel in deze provincie, was het jaar 1854 in het algemeen niet zoo gunstig als het voorgaande, hoezeer het zulks in enkele takken van bedrijf in hooge mate was; het was echter wat de stoffelijke ontwikkeling aangaat, in menig opzigt merkwaardig en van de vroegere jaren zeer onderscheiden. Twee omstandigheden komen, bij eene algemeene beschouwing van het afgelopen jaar vooral in aanmerking, die tusschen Rusland en de Westersche Mogendheden uitgebroken oorlog, en de voortdurend hooge prijs der levensmiddelen, gepaard met een ruimer oogst. Gedurende de eerste maanden van het jaar was er, in afwachting eener ontkenning der politieke verwikkelingen en bij het meer en meer dreigende gevaar voor oorlog, een stilstand in geennoegzaam alle handelsondernemingen en gebrek aan speculatiezucht.

Toen echter eenmaal de oorlog was afgebroken, en het bleek, dat die althans voorloopig, slechts plaatselijke storingen in den handel zou brengen, heeft zich het vertrouwen ten deele weder hersteld, en is het overige van het jaar door vrij levendigen handel, ter voorziening van behoeften gekenmerkt geworden, zoodat de verkregen resultaten van commissien- en transitohandel tamelijk voldoende waren. De handel in sommige producten, wier aanvoer door den oorlog gestremd werd, was, ofschoon beperkt, zelfs zeer voordelig door de stijgende markten. De scheepvaart in het afgelopen jaar gaf door de zeer hooge vrachten, bijzonder in Europa bedongen voor de reeders in het algemeen goede rekening; die van Engeland naar Australië zijn echter belangrijk gedaald. De hooge prijs der levensmiddelen werkte, even als in 1853, niet zoo nadeelig op den aanvoer van koloniale en andere waren, als men vroeger gewoonlyk vreesde, en was, terwijl hij den arbeidenden stand drukte, aan de andere zijde voor den zoo talrijken stand der landbouwers in geheel westelijk Europa hoogst voordelig, daar hij ditmaal niet het gevolg was van misgewas. Deze zelden of nooit in de laatste jaren plaats gehad hebbende omstandigheid maakte, dat bij dezen stand thans eene welvaart heerscht, welke de mindere vraag der arbeidende klassen naar vele artikelen van gereij, weder eenigzins vergoedt.

De wet van den 1 September 11. (*Staatsblad no. 126*) houdende wijzigingen in het bestaande tarief van regie op den in-, uit- en doorvoer, stelde geene onbelangrijke

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Reeds gister deelden wij den inhoud mede van de rede, waarmede de Keizer der Franschen Maandag jl. de buitengewone zitting van den Senaat en het Wetgevend ligchaam opende.

De Keizer constateert daarin de niet-verwezenlijking der hoop, welke men voor het sluiten van den vrede koesterde; hij herinnert aan het doel der conferentien te Weenen en de oneenigheid, welke tot de sluiting heeft geleid.

De voorstellen, door Oostenrijk gedaan, werden onaanvaardig verklaard, de oorlog moet zijn loop volgen, en de Keizer vraagt thans de middelen om den strijd voort te zetten.

Gelijk ondersteld werd, sprak de Keizer van zijn aanvaardig voornemen om zich aan het hoofd van het leger in de Krim te plaatsen, en wijst tevens de redenen aan, die hem met leedwezen van dit plan hebben doen afzien.

De Keizerlijke redevoering werd met geestdrift ontvangen door de senateurs en afgevaardigden, ter Tuileriën vereenigd. Overigens scheen de redevoering niets te bevatten, waarop men niet voorbereid was. Hij kondigt de quasi-verlating van Oostenrijk aan, de voortzetting van den oorlog en nieuwe opofferingen om tot den vrede te geraken. Dit alles was voorzien of bekend, en heeft dus niemand verwonderd. Men verwacht zelfs insgelijks eene spoedige aanneming, nagenoeg zonder tegenstand der wetsontwerpen, welke vervolgens aan het Wetgevend ligchaam werden aangeboden.

Die ontwerpen zijn wel degelijk die, welke wij gister vermeldden.

Eene leening van 750 miljoen francs, de oproeping van 140,000 man der ligting van 1855; een tiende oorlogs-penning op de indirecte belastingen; eene belasting insgelijks van een tiende op het totaal der opbrengst van het vervoer van reizigers en goederen met de ijzeren spoorwegen, en de vermeerdering der regten op de sterke dranken.

Naar men verzekert zal de ligting, waarvan de Keizer sprak, 140,000 man bedragen.

Dit alles is gemakkelijk te verklaren. De oorlog eischt groote opofferingen: er zijn belangrijke leeningen toe noodig om hierin te voorzien en vermeerdering van belastingen om de interessen der leeningen te dekken.

Uit Marseille wordt gemeld:

Volgens heden alhier ontvangen berichten uit de Krim worden daar toebereidselen gemaakt om een nieuwen storm tegen den Malakoff-toren te ondernemen. De Russische krijgsmacht voor Eupatoria, met 30,000 man van Perekop vermeerderd, heeft eerstgenoemde stad nog niet aangevallen, weshalve men giste dat bedoeld korps eene reserve is.

Wat nog over was gebleven van de stad Kertch, is den 14 Junij door een brand geheel vernield.

De Circassiers hebben Anapa weder ontruimd. De opgestane bergbewoners bemoeijelijken den terugtocht der Russen.

In Engeland is de aandacht van het publiek gevestigd op eene gebeurtenis, waarvan Hyde-Park het toneel geweest is en waartegen de politie preventieve maatregelen genomen heeft, door alle zamenscholingen te verbieden. Men weet, dat het geldt kreeten, door de menigte gericht tegen de leden van de aristocratie, die, volgens de gewoonte der groote wereld, te paard of in rijtuigen gezeten de lanen dezer wandelplaats doortrokken.

Deze betreurenswaardige tooneelen zijn uitgelokt door een nieuw wetsontwerp, dat nog betreurenswaardiger is. Er bestaat in Engeland, even als in vele plaatsen van het vasteland, eene partij, alhoewel zwak wat betreft het aantal harer aanhangers, maar sterk door haren ijver en moed, die door middel van het gezag de vrijheid van geweten bij wetten meent te kunnen regelen en die de tusschenkomst der regering wil in alles wat betrekking heeft op de zaligheid der zielen.

Lord Grosvenor, een der hoofden dezer partij in het Hoogerhuis, oordeelde, dat de viering van den Zondag, reeds zoo streng in Engeland door de kracht der gewoonte, nog te veel vrijheid overlaat aan de bevolking en van daar dat hij een wets-voorstel heeft ingediend, om de strikte viering verplichtend te maken. Dit ontwerp, bill van koop-handel genoemd, dat elke soort van kleinhandel, zelfs die van etenswaren en drank, verbiedt, zou ten gevolge hebben, dat de spoorwegen en de gewone rijtuigen des Zondags geen personen of goederen zouden mogen vervoeren, zoodat de bevolking der groote steden buiten gelegenheid gesteld zou worden hare wekelijksche uitstapjes te doen, de onschuldige van al hare uitspanningen.

Maandag-avond heeft lord Grosvenor echter zijn voorstel ingetrokken.

Verscheidene leden van het parlement hebben ernstig geklaagd over het gedrag der politie-dienaren op Zondag jl. (Zie boven.) Lord Grey gaf de toezegging, dat van regeringswege de zaak streng zal worden onderzocht.

In beide huizen werd gelezen eene koninklijke boodschap, houdende voorstel tot het toekennen van gelden uit de staatskas aan het gezin van wijlen lord Raglan. Gister zou daarover worden beraadslaagd. Een der leden van het Lagerhuis opperde het denkbeeld om, ter vermeerdering van het effectief der legermacht, ontslagen veroordeelden aan te sporen in de krijgsdienst te treden, welk denkbeeld echter door de vergadering met verontwaardiging werd verworpen.

In de zitting der Cortes van den 28 is vernietigd het contract tusschen de Spaansche regering en de heer Feyoo Sitomayer wegens het vervoer van emigranten uit Galicien naar het eiland Cuba aan wie de schoonste beloften gedaan werden, maar die ter plaatse hinner bestemming gekomen slechts de diepste ellende ondervonden.

De heer Feyoo zal, naar men wil, schadevergoeding verzoeken.

Het is echter zeer te betwijfelen of hij die zal erlangen. De Cortes hebben den 30 Junij het decreet goedgekeurd, waarbij de reserve van het leger gebragt wordt op eene sterkte van 60,000 man, uitmakende 80 bataillons.

De Amerikaansche dagbladen door de *Washington* aangebragt, bevatten eenige meer volledige berichten, omtrent het reeds een paar dagen geleden door den telegraaf bekend gemaakt nieuws. Daaruit blijkt o. a. dat er eene scheuring plaats heeft in den boezem der partij van de Know-Nothings.

Te Cleveland is een nieuwe overeenkomst tot stand gekomen, onder de benaming van Know-Somethings (zij die een gedeelte aannemen van hetgeen de Know-Nothings verwerpen). Deze partij is ook anti-catholiek en abolitionistisch, maar bemoeit zich volstrekt niet met de vraagstukken van naturalisatie en emigratie, welke juist aanleiding gegeven hebben tot de beweging der Know-Nothings.

De maatschappij heeft, na een programma in dien geest vastgesteld te hebben, zich definitief geconstitueerd onder voorzitterschap van den heer Hiran Griswild uit Ohio. Twee leden van de bureaux zijn vreemdelingen.

Men ziet dus, dat een groot aantal partijen deel zullen nemen aan den ophanden zijnde verkiezingsstrijd in Amerika.

Deze verscheidenheid van meening zal waarschijnlijk tot veel botsing aanleiding geven.

De stoomboot *Afrika* heeft te Liverpool berichten uit New-York van 19 Junij aangebragt.

Die nieuwstijdingen zijn van weinig belang.

Te Mexico hebben de regeringstroepen de overwinning behaald op de revolutionaire bendes.

Te Hong-Kong was den 10den Mei jl. het berigt in omloop, dat de Keizer van China, Hien-Funy, overleden was.

FRANSCH POST.

In den Franschen *Moniteur* leest men een rapport van den Franschen vlootvoogt, den vice-admiral Bruat, van 15 Junij, waarin het volgende voorkomt: Wij hebben te Jeni-Kaleh een sterk Turksch garnizoen achtergelaten, en er is besloten aan hetzelfde een Fransch en een Engelsch regiment toe te voegen, ten einde de voltooiing te bespoedigen van de werken, die op het voorgebergte van St. Paul aangelegd worden. Die troepen zullen, met ondersteuning der stoom-oorlogschepen, welke in de zee-enge van Jeni-Kaleh post vatten, in staat zijn om de Russen af te slaan, indien dezen in dat deel des schiereilands wederom aanvallend mogten te werk gaan.

Ik heb Anapa bezocht en mij overtuigd, dat het Russische garnizoen in de daad in de noodzakelijkheid was om die vesting te ontruimen, Anapa was goed versterkt en van allerlei ammunitie voorzien, maar heeft geen drinkbaar water, en was dus tegen eene insluiting van de land en zeezijde niet bestand. Maar de Russen hebben de vesting in zulk eenen staat gebragt, dat zij ons niets dan puinhoopen vertoonde, en door hen later, bij gunstiger omstandigheden, met minder moeite hernomen zou kunnen worden.

Anapa is thans bezet door Turksche soldaten en Tunesische ruiters, onder het bevel van Sofer Pacha, die onder den Circassischen volksstam, waaruit hij zelf afkomstig is, veel invloed ter bevordering der Turksche zaak zal kunnen uitoefenen.

Berigten uit Konstantinopel van 25 Junij melden de aankomst van Aali-Pacha, den nieuwen groot-visier, die Turkije te Weenen op de conferentie vertegenwoordigde, toen hij geroepen werd om Reschid-Pacha aan het hoofd des bewinds te vervangen.

Volgens diezelfde berichten was er eenige dagen geleden eene buitengewone zitting van den Divan gehouden om middelen te beramen tot verbetering van den toestand der Turksche troepen in Klein-Azie, welke, in weerwil der bemoeijingen van den Britschen generaal Williams, niet beter werd maar veeleer verergerde.

Den 1sten Julij werd de tentoonstelling van nijverheid weder door eene ontzaggelijke menigte bezocht. Bij de drukende warmte die men den geheelen dag had — de thermometer teekende ten 2 ure 40°, — was het, voornamelijk op de galerijen, bijna onuitstaanbaar. Het nevengebouw, waar de werktuigen geëxposeerd zijn, werd bijna niet bezocht en geen wonder. Sommige dier machines waren in beweging en de hitte van den stoom maakte het verblijf aldaar voor een ieder, behalve voor de stokers en machinisten, ondragelijk.

De laatste berichten over den staat van den wijrank en de granen luiden meer gunstig.

BELGISCHE POST.

Uit Brussel wordt onder dagteekening van 2 Julij gemeld, het dagblad *Le Nord*, waarvan heden het tweede no. verschijnt, behelst o. a. een hoofdartikel getiteld: Het Engelsch-Fransch verbond. Daarin tracht men te betoogen, dat deze alliantie onmogelijk van langen duur kan zijn. Men haalt verscheidene grootere en kleinere geschillen ter bevestiging van die hewering aan en tracht Frankrijk uit dezen onnatuurlijken toestand te lokken. In no. 1 heeft de redactie op vrij scherpen toon geprotesteerd tegen de jongste maatregelen der Belgische regering ten opzichte van een Duitscher en een Rus, die, aan het blad verbonden, op last van het gouvernement België moesten verlaten.

Binnenland.

Gravenhage, 4 Julij.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal zal Vrijdag aangaande, zoo als bekend is, over eenige ontwerpen van wet

verandering daar in onze handelswetgeving. De vrijstelling van regten, daarbij verleend aan een aantal artikelen, vooral voor den transito-handel belangrijk, kan niet missen in het vervolg eenen gunstigen invloed op den handel uit te oefenen, doch de sedert de invoering-dier wet verloopene tijd was te kort om daarvan bereids de gevolgen te kunnen ondervinden. De toestand der geldmarkt was gedurende 1854 bevredigend; de disconto, het geheele jaar door, 3 p.c., voor wissels 4 p.c.; voor promessen, de beleeningsrente op effecten 3 p.c., op goederen-eeelen 4, enkele malen 3½. Alleen in de laatste maanden was de aanvraag, zoo voor disconto als beleening, vrij sterk, en werd daar aan door de kassiers en door de Nederlandsche bank gezeedelijk voldaan. Na deze algemeene beschouwingen gaan Gedep. Staten tot de afzonderlijke behandeling der onderscheidene onderdeelen van dit hoofdstuk over. In de eerste plaats worden de markten opgegeven, die in deze provincie als de belangrijkste worden beschouwd. Het binnenlandsch verkeer is in 1854 vrij levendig geweest. De prijzen van sommige artikelen waren nog hooger dan in 1853. De handel in hout was zeer levendig en door den drukken scheepsbouw, werd er veel en tegen goede prijzen verkocht, terwijl er in de houtkooprijen veel bedrijvigheid heeft geheerscht. De handel in meekrap, zaad en vlas was in 1854 vrij levendig, en die in andere artikelen, als kalk, pannen, tras, ijzer, stokvisch, traan enz., schijnt aan die van het voorgaande jaar gelijk te zijn geweest. De belangrijke handel in boter en kaas was in deze provincie weder zeer levendig.

Ofschoon in den kleinhandel in deze provincie een niet minder levendig vertier dan in 1853 is waargenomen, heeft de algemeene duurte der artikelen daarin in prijs doen rijzen, zoodat zij niet bijzonder winstgevend was. De winstkeuring is over het algemeen toegenomen. — Ten aanzien van den buitenlandschen handel wordt medegedeeld, dat de loop der prijzen, gedurende de drie eerste maanden van 1854, ten gevolge der politieke omstandigheden eenen teruggang ondervond, waarvan hij zich nogtans grootelijks herstelde. De aanvoeren van ruwe suiker waren belangrijk grooter dan in de beide vorige jaren, namelijk 39,640,000 Ned. ponden, tegen 31,400,000 Ned. ponden in 1853 en 34,500,000 Ned. ponden in 1852. Uitgevoerd werd waarts minder (14 tegen 16 mill. ponden), doch zee-waarts veel meer (1,970,000 tegen 350,000 ponden) dan in 1853. De verzending van geraffineerde (Causnes), vooral naar de Middellandsche zee, was hoogst aanzienlijk en groeter dan in 1853. Van tin werden in het afgelopen jaar aangevoerd 71,027 scheutjes tegen 57,260 in 1853. — De aanvoeren zoo van Java als van Aracan-rijst, waren zeer aanzienlijk, te weten 233,800 balen, tegen 190,800 balen in het vorige jaar, toen echter de aanvoer bereids zeer groot was. De slotsom, ten aanzien van de aanvoeren uit de Ned. Oost-Indische bezittingen is, dat die belangrijk waren, doch dat de handel in de meeste koloniale waren, door teruggang der prijzen, ten gevolge van den oorlog, minder voordeelig was.

De uitvoer van vee naar Engeland was geringer dan in het vorige jaar. Hij bedroeg in 1854, 20,994 runderen; 13,686 kalveren; 59,055 schapen en lammeren en 219 varkens. De uitvoer van boter en kaas had weder op ruime schaal en tot zeer hooge prijzen plaats. De afzet van de voortbrengselen des landbouws naar Engeland was hoogst winstgevend en de handel op dat land was in het afgelopen jaar zeer uitgebreid en voordeelig. Onze transito-handel van Engeland en Frankrijk leed door het ophouden der verouderde verbodsbepaling in laatstgemeld land, volgens welke transatlantische producten niet uit Engelsche havens mochten worden ingevoerd, en ten gevolge waarvan men daarom zoodanige artikelen eerst naar Holland moest zenden, ten einde ze van daar naar Frankrijk te expedieren. De binnenlandsche scheepvaart, in naauw verband staande met den binnenlandschen handel, is in 1854 niet minder levendig geweest dan het jaar te voren.

Buitenlandsche scheepvaart. — In 1854 bedroeg (volgens de zeetijdingen) het getal der in de Maas en Goedereede binnengekomen zeeschepen. 2767 en der uitgezeilde, 2862. De vaart op Noord-Amerika is in 1854 niet toegenomen. Uit de verschillende havens der Middellandsche en Zwarte Zee kwamen 91 schepen binnen, tegen 66 in 1853. Het getal der naar die streken vertrokken schepen was grooter dan vroeger (55 tegen 43 in 1853) In 1854 werden naar Groot-Brittannië van Rotterdam uitgeklaard 1647 schepen. Te Rotterdam kwamen uit het Noorden en de Oostzee 223 schepen aan.

De scheepsbouw is in 1854, ten gevolge van de hooge vrachten en de daardoor zich uitbreidende handelsvloot, weder vrij levendig geweest. In 1854 zijn 154 schepen voor de binnenlandsche en 45 voor de buitenlandsche scheepvaart, van stapel geloopt.

Hoofdstuk XVII. — Inrigtingen, in verband staande met de uitoefening van handel en andere bedrijven. — De jaarlijksche herijk der maten en gewigten heeft tijdig plaats gehad, en de op dit stuk bestaande verordeningen werden, blijkens de berichten der gemeentebesturen, in het algemeen behoorlijk nageleefd. — De ontwikkeling en uitbreiding der middelen van vervoer, welke zich vooral heeft betrekking tot de stoomvaart, sedert eenige jaren heeft geopend, blijft voortdurend toenemen.

Ten aanzien der broodzetting, zeggen Gedep. Staten, is het niet gebleken, dat het ophouden der officiële regeling van het maximum der broodprijzen in de gemeenten, waar aanleiding vroeger plaats had tot eenig ongerief of bezwaar heeft de broodzetting, waar die behouden is en die op het gewigt en het verkoopen van brood werden behoorlijk nageleefd. — In het afgelopen jaar zijn geene bezwaren ter kennis van Ged. Staten gekomen tegen de bestaande verordeningen op de botervaten.

beraadslagen. Men verwacht aldan de verslagen der commissien van rapporteurs over eenige andere aanhangige ontwerpen van wet, waarvan het onderzoek in de afdeelingen reeds moet zijn afgevoerd. De commissien van rapporteurs houden zich reeds ijverig bezig met het opmaken van hare verslagen over die ontwerpen. Daaronder behooren die:

- 1o. tot afschaffing van den accijns op het gemaal;
- 2o. die tot goedkeuring der overeenkomst met Frankrijk, wegens de wering van den nadruk; en
- 3o. nopens den suiker-accijns.

Ten aanzien van deze ontwerpen moeten in de afdeelingen vele bedenkingen gemaakt zijn, zoodat men daarover belangrijke beraadslagingen ook in de Eerste Kamer te gemoet ziet, terwijl over den waarschijnlijksten uitslag der stemming vooralsnog weinig te zeggen valt.

Men kan uit een en ander afleiden, dat de beraadslagingen gedurende een groot deel der volgende week zullen aanhouden.

De heer J. Bervoets, notaris alhier, is benoemd tot ridder der Luxemburgsche orde van de Eikenkroon.

Heden zijn de vergaderingen van de Synode der Hervormde gemeente door den minister voor de zaken van de Hervormde en andere Eerehusten, in het lokaal van dat Ministerie, geopend.

De kiesvereniging *Nederland* heeft gisteren avond tot kandidaten voor het lidmaatschap van den gemeenteraad alhier herkozen al de aftredende leden, zijnde de heeren: 1 F. M. Schmolch; 2 Mr. H. baron Collot d'Escury; 3 P. Varkevisser; 4 Jhr. Mr. G. L. H. Hooft; 5 Mr. F. M. baron van der Duijn; 6 Mr. J. G. A. Clant; 7 Mr. A. de Pinto; 8 Dr. W. H. Meijer; 9 Mr. A. Deketh; 10 Dr. B. van Gogh; 11 J. C. van der Kemp; 12 Mr. D. Polak Daniels.

In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de *Bellevue* afgestapt, de ridder P. Guillemot, raadsheer in het Keizerlijk gerechtshof te Dyon, met familie, vergezeld van den heer F. Cheppe, komende van Parijs.

De pachter van het groot stedelijk badhuis te Scheveningen, bedacht om voor die badplaats zijnerzijds alle mogelijke belangstelling op te wekken, zal gedurende het bad-tijdperk, bij gunstig weder, op het terras, des Donderdags ten 6 ure, door het muziek-korps van het 4e regiment Dragoniers muziek doen uitvoeren. De muziek op morgen Donderdag zal bestaan uit de volgende stukken: No. 1. Grande marche, par van Calk; 2o. Ouverture de l'Opéra *Odio et Amore*, par Gardini; 3o. Air. la Muette de Portici d'Auber, arr. par Muller; 4o. Potpourri de l'Opéra *Ernani* de Verdi, arr. par Muller; 5o. Grande Valse, par Borghardt; 6o. Polka militaire, par Kühner; Pauze. 7o. Ouverture le Domino noir d'Auber, arr. par Muller; 8o. Adagio, Grussaus der Ferne, par Verhulst, arr. par Muller; 9o. Potpourri de l'Opéra *Attila* de Verdi, arr. par Muller; 10o. Reveille, par Hänsel; 11o. Wandrielder Walzer de Gungl, arr. par Muller; 12o. Polka la circasienne de Beijer arr. par Muller.

In de *Echo Universel* van 20 Junij jl. wordt gevonden een bericht, volgens hetwelk de heer Meijnsheim-Knipschaar, uitvinder zou zijn van de elektrische baden en dat die heer zich voorbereidt, om die uitvinding meer publiek te maken.

Men verzoekt ons van eene geachte zijde te melden, dat, hoewel alle hulde gebragt wordt aan de practisch-physische kennis van den heer Knipschaar, nochtans de elektrische baden reeds lang vóór dat die heer ze gebruikte, zoo hier te lande als buitenslands door genees- en natuurkundigen werden in toepassing gebragt. Vele feiten zouden tot staving dier opmerking kunnen worden bijgebragt: uit velen verzoekt men ons over te nemen, wat daaromtrent is te vinden in de *Nieuwsbode* van 25 Aug. 1854.

Dingsdag 22 Aug. 1854 heeft te Oostende in tegenwoordigheid van den Prins van Vlaanderen eene proefneming plaats gehad, ten doel hebbende het elektriseren der zee. De machine van inductie wordt op een isoleer-toestel geplaatst, een der geleidraden wordt in het water gelaten, de andere boven de oppervlakte gehouden, wanneer men in zee of met de voeten op het vochtige zand staande dezen geleidraad aanraakt, dan ondervindt men hevige schokken. Daarentegen is de werking vernietigd wanneer men zich isoleert door gom-elastieken laarzen aan te trekken. Het blijkt dus dat het zand of het water tot geleider hebben gestrekt. Deze proefneming is volkomen geslaagd, de mogelijkheid van het elektriseren der zee is dus bewezen, en zal later waarschijnlijk ruime toepassing vinden bij de behandeling van ziekten door zeebaden.

Eindelijk deelen wij met genoegen mede, dat onze stadgenoot, de heer J. C. S. A. van den Bergh, die uit liefhebberij alle physische instrumenten met groote juistheid weet te vervaardigen, reeds sedert eenige jaren, in tegenwoordigheid van geneesheeren, de elektrische baden bij lijders in toepassing gebragt heeft, ofschoon ook hij zich de eer der uitvinding daarvan niet kan en ook niet wil toe-eigenen.

Den 30 dezer is op den huize *Sandenburg*, bij Neerlangbroek overleden Mr. F. A. A. C. baron van Lijnden van Sandenburg, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, kommandeur van de orde der Eikenkroon, honorair kamerheer des Konings, vice-president van het Provinciaal Gerechtshof van Utrecht enz. enz.

Wij vernemen, dat de heer J. P. Stricker, Theol. Doctor en predikant te Dordrecht, de beroeping bij de Hervormde gemeente te Amsterdam heeft aangenomen.

Men verneemt, dat de spoorweg van Rotterdam op Utrecht vermoedelijk den 15 dezer zal geopend worden.

De vruchthoopen, die in vele streken in dit voorjaar door het buitengewoon veel bloeijen, rijke vrucht belooften, zullen op verre na niet aan de verwachting voldoen, daar de boomen over het algemeen op eene geweldige wijze door eene menigte rupsen aangevallen en beschadigd worden.

In den nacht van 2 Julij is in de nabijheid van Meppel, te Havelte, bij een vrij hevig onweder de bliksem in twee telegraaf-palen geslagen, tengevolge waarvan niet alleen de palen in meerdere of mindere mate beschadigd zijn; maar ook de telegraaf-draad getroffen is, zelfs zoo, naar men wil, dat hij op de getroffen plaats gesmolten is; daardoor was alzo de werking opgehouden en de gemeenschap tusschen Meppel, Assen, Groningen, enz. verbroken.

Van deskundigen hebben wij de aanmerking hooren maken, dat de bij de telegraaf-palen geplaatste bliksem-afleiders van boven niet naar behooren puntig genoeg zijn. (U. Cl.)

Het gezouten vleesch dat, uit Z. Amerika naar Europa wordt overgezonden, is in Frankrijk onderzocht en uitnemend bevonden. Het ossenvleesch is minder geschikt om gebraden te worden, maar zeer goed voor bouilli of ragout. Het varkenvleesch is uitmuntend. Beide vleeschsoorten zijn zeer goedkoop en de aanvoer wordt telkens grooter.

Blijkens eene mededeeling van het Deensche telegraafbestuur zijn in Noorwegen telegraafkantoren geopend te Christiania, Drammen, Frederikshald, Frederikstad, Moss en Sarpsborg.

De prijzen voor het overbrengen van berigten naar een dezer kantoren worden gevonden door zamenvoeging der overzendingskosten naar Helsingborg in Zweden, en de verzendingskosten langs de Zweedsche en Noorweegsche lijnen, dat is: voor een bericht van 1—25 woorden 2.19 gl.; voor een bericht van 26—50 woorden 4.23½ gl.; voor een bericht van 51—100 woorden 6.28½ gl.

Boven dien wordt voor voor elk bericht een vast bestel-loon geheven van 0.30 gl. Overigens zijn ook hier de bepalingen van toepassing, die bij de verzending naar Zweden worden in acht genomen.

Met den 1sten Julij a. s. wordt te Bingen een telegraafkantoor geopend en mede voor het verzenden van berigten in de Engelsche taal bestemd. Deze plaats ligt van Maastricht in den tweeden, van Amsterdam, Assen, 's Gravenhage, Groningen, Middelburg en Vlissingen in den vierden en van de overige Nederlandsche kantoren in den derden kring. Voor de verzending van een enkel bericht daarheen wordt mitsdien te Maastricht 2.40 gl., te Amsterdam, Assen, 's Gravenhage, Groningen, Middelburg en Vlissingen 4.80 gl. en aan de overige Nederlandsche kantoren 3.60 gl. betaald.

Aan het Beijersche telegraafkantoor te Landau is eene doorgaande nachtdienst ingevoerd.

Den 15 en 29 Junij is te Amersfoort eene vergadering gehouden van geërfden (de eigenaars van ongehouden eigendommen) onder Amersfoort en Leusden van den Slaperdijk, waarin de gecommiteerden gemachtigd zijn tot het aangaan eener geldleening, waarvan het bedrag niet is bepaald, om daarmee de kosten van het digten van de doorbraak en die van het verzwaren van den Grebbedijk te voldoen, en is er eene commissie benoemd, om te adviseren ten aanzien van de repartitie der kosten.

Den 30 Junij jl. des voormiddags zijn te Lacuwarden uit Harlingen gevankelijk overgebragt twee beruchte en zeer gevaarlijke kermis- en weekmarktbezoekers, heter genaamd zakkenrollers, in laatstgemelde stad te huis behorende. Zij hadden daar iemand op die wijze van f 120 beroofd, doch, nadat de politie van het feit had kennis gekregen, waren de daders weldra in hare handen. Een deel van die gelden, vond men bij hunne arrestatie nog in hun bezit. Deze gevangenneming, even als die, den 22 Junij jl. te Harlingen plaats gevonden, zal de vele zakkenrollers die zich hier en daar in de provincie nog moeten ophouden, wel eenigzins tot afschrik verstrekken.

In het begin der vorige week heeft in het vaarwater de Dokkumer Ee, tusschen de Hooge Brug en de Holwerder Tille, het navolgend betreurenswaardig voorval plaats gehad: Een turfschipper, met zijne lading van den kant van Dokkum komende, ontmoette op even genoemde hoogte zijnde, een schip. Ter voorkoming van botsing, springt hij op de lading met het doel, om het schip af te weren, met dat ongelukkig gevolg evenwel, dat hij, naar men zegt, met het hoofd op den bodder moet gevallen zijn en van daar in de Ee, alwaar hij dadelijk den dood vond. Geene middelen ter redding werden onbeproefd gelaten; doch alles was vruchteloos. Eerst 11. Zaterdag heeft men op eenigen afstand van de plaats des ongevals het lijk teruggevonden. De ongelukkige laat eene vrouw met drie kinderen na.

Onlangs is te Axel een valsche stuk van vijf franken uitgegeven met het beeld van Leopold, jaartal 1853. De kleur was blaauwachtig, het gewigt minder dan dat der echte, de rand plomp, de letters eenigzins versleten, een stipje aan de 5 (van de merken 5-F.), en een teeken op de e van Force.

Uit Arnhem wordt ons id. 3 Julij het volgende gemeld, dat tot aanvulling kan dienen van een vroeger in ons blad opgenomen bericht omtrent een moord, welke onlangs in het tusschen Arnhem en Nijmegen gelegen dorp Elst plaats had.

Voor derdehalf jaar is te Elst bevallen zekere jonge dochter, die vervolgens naar Holland gegaan zijnde, daar in dienst getreden is bij lieden, waar zij een ruim loon genoot, zoodat zij haar kind bij haren zwager en eigen zuster ter verpleging achtergelaten hebbende, te Elst is gekomen, om haren zwager een jaar kostgeld te voldoen. Deze begerde nog een jaar kostgeld meer, en dat kon de eerbijke moeder niet voldoen. Weder vertrekende, riep hij haar na: „je moet dan maar zien, hoe het met je kind afloopt.“ Laatstleden Vrijdag of Zaterdag ging hare zuster naar de kerk, en had geen tijd, het kind een boterham te geven, waarom het had gevraagd. „Ik zal je wel een boterham geven!“ zef hij tot het lieve meisje, en toen de vrouw was weggegaan, nam hij het kind mee, om het de beloofde boterham te geven; maar in plaats van die boterham te vervullen, sneed hij het arme kind den hals af. Men wil weten, dat de booswicht reeds in hechtenis is, zoodat hij zijn regtmatige straf, als moordenaar, zeker niet zal ontgaan.

Arnhem, 3 Julij. De arrondissements-regtbank te dezer stede heeft in hare terechtzitting van Zaterdag laatstleden een koopman in oud ijzer enz. alhier, die onlangs een stukken gegoten ijzer, afkomstig van de rails van den Rijnspoorweg had gekocht van personen, die dezelve gestolen hadden, als medeplichtige aan diefstal door met welke het gestolene te koop en te helen, veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf.

In de maand April 11. is door dezelfde regtbank een koopvrouw in oud ijzer enz., die van een knaap een stuk door hem ontvreemde ijzeren gereedschappen had gekocht beneden de waarde, ter zelfder zake als eerstgenoemde veroordeeld tot een gevangenisstraf van 1 jaar.

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een zeer goed middel tegen den aandrang van het bloed naar het hoofd. WILLEM REUBENS, te Stellenbach, aan de Kaap de Hoop, leed veel aan aandrang van het bloed naar het hoofd, ofschoon hij zeer matig was in eten en drinken, over hem deze ongesteldheid somtijds in een zoo hoogten graad, dat hij in het midden eener redevoering, zijne hoopen moest verlaten. Daar hij de goede uitwerking der pillen van Holloway dikwijls gezien had, besloot hij dit middel te beproeven en om zijne eigene woorden te bezigen werkten als op eene tooverachtige wijze. Het is nu 14 maanden geleden dat hij begonnen heeft die pillen te gebruiken en in twee maanden tijds was hij volmaakt hersteld. De pillen zijn ook buitengewoon heilzaam bij ongesteldheden der maag en der ingewanden.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à f 0.30, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 12.50. Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.85, f 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Amsterdam; bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht en bij J. STRANDBERG, te New-York, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede in HOLLAND, WAYS Etablissements te Londen, 241 Strand, en in New-York, 80 Maiden Lane. (888.)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM 4 Julij 1855.			
Nederland. Pct.		Rusland.	
Ned. W. Schuld.	2½	63 ½	68
Dito Certificat.	3	75 ½	
Dito Dito	4	94 ½	98 ½
O. I. Leening.	4		
Amort. Syndic.	3½		
Hand.-Maats.	4½		
Belgie.			
Certificaten.	2½		
D° Rothschild.	2½	50 ½	51
Frankrijk.			
Obligatiën	3		
Spanje.			
Nieuwe	1	18 ½	20
Dito Suteinl.	3	37 ½	
D° Binnenl. om.	8	30 ½	31 ½
Amort. Schuld.	4½		
Portugal.			
Londen nieuwe.	8	89 ½	91 ½
Dito uitgest.	4		
Hope 1798/1810	5		
Dito 1828/1829	5		
Cert. 1831/1838	5		
Dito Dito	4½		
Dito Hope	4		
Dito Stieglitz	5		
Dito dito 50 Ser.	4		
Dito 1854	5		
Insehr. Assig.	6		
Certific. dito.	6		
Poten.			
Obligatiën	4		
Oostenrijk.			
Metalliek	5		
Dito bet. Amst.	5		
Dito Nation.	5		
Dito 1847	2½		
Dito 1851/1852	2½		

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 98½; Mexic. te Lond. 6½; 3 pct. 21; dito Onb. 21; Gren., te Lond. Uitg. 6½.

Bij algemeen tragen handel was de markt heden onveranderd Holl. fondsen waren iets vaster.